[A-23] Seat No:__________ **No. of Printed Pages: 02**

Sardar Patel University

M. A. (Previsous) (External) Examination

Monday **Date:** 16/04/2018 **Time:** 10:00 a.m. to 01:00 p.m.

Subject Code: SAN-401 PAPER-I

(१) शिशुपालवधम् (प्रथमसर्गः) – महाकवि माघः।

(२) नैषधीयचरितम् (प्रथमसर्गः)– महाकवि श्रीहर्षः।

(३) कादम्बरी (महाश्वेतावृत्तान्तः) – बाणभट्टः।

Total Marks: 100

પ્રશ્ન: ૧ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે શ્લોકોનો અનુવાદ કરો: (૦૮)

१. अजस्रमास्फालितवल्लकीगुणक्षतोज्ज्वलाङ्गुष्ठनखांशुभिन्नया।
पुरः प्रवालैरिव पूरिताऽर्धया विभान्तमदच्छस्फटिकाक्षमालया।।

२. कृतः प्रजाक्षेमकृता प्रजासृजा सुपात्रनिक्षेपनिराकुलात्मना।
सदोपयोगेऽपि गुरुस्त्वमक्षयो निधिः श्रुतीनां धनसम्पदामिव।।

३. पुराणि दुर्गाणि निशातमायुधं बलानि शूराणि घनाश्च कञ्चुकाः।
स्वरूपशोभैकफलानि नाकिनां गणैर्यमाशङ्क्य तदादि चक्रिरे।।

४. विदग्धलीलोचितदन्तपत्रिकाविधित्सया नूनमनेन मानिना।
न जातु वैनायकमेकमुद्धृतं विषाणमद्यापि पुनः प्ररोहति।।

પ્રશ્ન: ૧ (બ) નીચેનામાંથી ગમે બે સસંદર્ભ સમજાવો: (૦૬)

१. पतत्यधो धाम विसारि सर्वतः किमेतदित्याकुलमीक्षितं जनैः।

२. श्रितोदयाद्रेरभिसायमुच्चकैरचूचुरच्चन्द्रमसोऽभिरामताम्।

३. ऋते रवेः क्षालयितुं क्षमेत कः क्षपातमस्काण्डमलीमसं नभः।

४. दशाननादीनभिराद्धदेवतावितीर्णवीर्यातिशयान्हसत्यसौ।

પ્રશ્ન: ૨ પંડિત યુગનાં મહાકાવ્યોની વિશેષતાઓ વિશે સવિસ્તર નોંધ લખો (૧૬)

અથવા

પ્રશ્ન: ૨ નીચેના વિશે સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો (૧૬)

१. નારદનું સંદેશકથન

२. માઘની શૈલી

પ્રશ્ન: ૩ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે બે શ્લોકોનો અનુવાદ કરો: (૦૮)

१. यदस्य यात्रासु बलोद्धतं रजः स्फुरत्प्रतापानलधूममञ्जिम।
तदेव गत्या पतितं सुधाम्बुधौ दधाति पङ्कीभवदङ्कतां विधौ।।

२. शशाक निह्नोतुमनेन तत्प्रियामयं बभाषे यदलीकवीक्षिताम्।
समाज एवालपितासु वैणिकैर्मुमूर्च्छयत्पञ्चममूर्च्छनासु च।।

३. फलानि पुष्पाणि च पल्लवे करे वयोऽतिपातोद्गतवातवेपिते।
स्थितैः समाधाय महर्षिवार्द्धकाद्वने तदातिथ्यमशिक्षि शाखिभिः।।

४. फलेन मूलेन च वारिभूरुहां मुनेरिवेत्थं मम यस्य वृत्तयः।
त्वयाऽद्य तस्मिन्नपि दण्डधारिणा कथं न पत्या धरणी हृणीयते।।

પ્રશ્ન: ૩ (બ) નીચેનામાંથી ગમે બે સસંદર્ભ સમજાવો: (૦૬)

१. सुवर्णदण्डैकसितातपत्त्रितज्वलत्प्रतापावलिकीर्तिमण्डलः।

२. विहाय भैमीमपदर्पया कया न दर्पणः श्वासमलीमसः कृतः ?।

३. हरेर्यदक्रामि पदैकनेन खं पदैश्चतुर्भिः क्रमणेऽपि तस्य न।

४. कथासु शिष्यध्वमिति प्रमील्य स स्रुतस्य सेकाद् बुबुधे नृपाश्रुणः।

[P.T.O.]

પ્રશ્ન: ૪ મહાકાવ્યનાં લક્ષણો આપી નૈષધીયચરિતમ્‌નું મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો (૧૬)

અથવા

પ્રશ્ન: ૪ નીચેના વિશે સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો. (૧૬)

૧. વિલાસકાનનવર્ણન

૨. દમયંતીનું પાત્રાલેખન

પ્રશ્ન: ૫ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક ગદ્યખંડનો અનુવાદ કરો. (૧૧)

१. तच्च पवनोद्धूतैरितस्ततः समापतद्भिः केतकीगर्भधूलिभिर्धवलीक्रियमाणकायः पशुपतिदर्शनहेतोर्बलादिव प्रतिपाद्यमानो भस्मव्रतमायतनप्रवेशपुण्यैरिव परिगृह्यमाणः प्रविश्याद्राक्षीच्चतुःस्तम्भस्फटिकमण्डपिकातलप्रतिष्ठितम्, अचिरोद्धृतैरार्द्रार्द्रैर्दशिखरगलज्जलबिन्दुभिरूर्ध्वविपाटितचन्द्रबिम्बदलैरिव निजाट्टहासावयवैरिव पाञ्चजन्यसहोदरैरिव क्षीरोदहृदयाकारैरुपपादितमौक्तिकमुकुटविभ्रमैः शुचिभिर्मन्दाकिनीपुण्डरीकैः कृतार्चनम्, अमलमुक्ताशिलाघटितलिङ्गम्, अशेषत्रिभुवनवन्दितचरणं चराचरगुरुं चतुर्मुखं भगवन्तं त्र्यम्बकम्।

२. मम तु तेन द्वितीयेनेव प्रियतममरणेन कपिञ्जलगमनेन द्विगुणीकृतशोकायाः सुतरामदीर्यत हृदयम्। किंकर्तव्यतामूढा च तरलिकामब्रवम्। अयि न जानासि केमेतदिति। सा तु तदवलोक्य स्त्रीस्वभावकातरा तस्मिन्क्षणे शोकाभिभाविना भयेनाभिभूता वेपमानाङ्गयष्टिर्मम मरणशङ्कया च वराकी विषण्णहृदया सकरुणमवादीत्। भर्तृदारिके न जानामि पापकारिणी। किन्तु महदिदमाश्चर्यम्। अमानुषाकृतिरेष पुरुषः। समाश्वासिता चानेन गच्छता सानुकम्पं पित्रेव भर्तृदारिका। प्रायेण चैवंविधा दिव्याः स्वप्नेप्यविसंवादिन्यो भवन्त्याकृतयः। किमुत साक्षात्।

પ્રશ્ન: ૫ (બ) નીચેનાંમાંથી ગમે તે ત્રણ સસંદર્ભ સમજાવો. (૦૯)

१. हन्त! तावन्नेयं मां दृष्ट्वा तिरोभूता।

२. सर्वथा निष्फला प्रज्ञा, निर्गुणो धर्मशास्त्राभ्यासः।

३. न हि किञ्चिन्न क्रियते ह्रिया।

४. नास्ति खल्वसाध्यं नाम भगवतो मनोभुवः।

५. अविद्वज्जनाचरित एष मार्गः।

પ્રશ્ન: ૬ નીચેનામાંથી ગમે તે બે વિશે સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો (૨૦)

૧. બાણની શૈલીની વિશેષતાઓ ચર્ચો

૨. અચ્છોદ સરોવર વર્ણન

૩. મહાશ્વેતાના પાત્ર વિશે નોંધ લખો

૪. પુંડરીકની મનોદશા

---x---